

Gedreven door de Geest

Bezinning rond het thema missionaire Kerk (Bijzondere missiemaand oktober 2019)

Trek heel de wereld rond om aan elk schepsel de goede boodschap te verkondigen (Mc 16, 15)

De zending van Jezus

Missie betekent zending, gezonden worden. De zending van Jezus is ook de zending van de Kerk en van elke gedoopte. Doopsel en zending horen samen. Vandaar het thema van deze buitengewone missiemaand.

Wat is de zending van Jezus? De menswording van Jezus, zijn blijvende aanwezigheid tussen de mensen toont ons dat God begaan is met de mensheid. Jezus was aanwezig bij iedereen die op zijn weg kwam. Iedere mens behoort tot de doelgroep van het evangelie. De zending van Jezus is te tonen en voor te leven wat God bedoeld heeft met de mens. Hij wenst dat iedere mens gelukkig is.

Honderdste verjaardag van Maximum Illud, de apostolische brief van paus Benedictus XV (30 november 2019)

Honderd jaar geleden nodigde paus Benedictus XV in zijn apostolische brief *Maximum Illud* de Kerk uit een nieuwe koers te varen en missionair aanwezig te zijn. De oorlog was voorbij, het kolonialisme had zijn kracht verloren, een nieuwe start diende genomen te worden. De paus riep op tot 'passie voor missie' en ook tot 'passie voor mensen'. Beide gaan samen. Hij waarschuwde voor ideologisering van de evangelisatie en ook voor het zoeken naar persoonlijke belangen. De ontmoeting met Christus moest gebeuren vanuit geloof, over alle rassen, culturen en volkeren heen. De paus richtte zich in het bijzonder tot de priesters om hen te wijzen op de plicht ten overstaan van de missies in de hele wereld.

Missiegedachte brandend actueel: paus Franciscus

Paus Franciscus nam het initiatief om bij deze verjaardag een 'buitengewone missiemaand' af te kondigen. We weten hoe dierbaar het thema van de missionaire Kerk voor hem is. Hij dringt er voortdurend op aan dat de Kerk naar buiten gericht moet zijn. Bij het doopsel ontvangen de gelovigen de opdracht het evangelie niet enkel in zichzelf te aanvaarden maar het samen met de gemeenschap waarin ze ingelijfd worden te verkondigen. In de eucharistie ontvangen we het voedsel om samen met Christus te gaan verkondigen (*Evangelii gaudium*, nr. 47). Deze zending treft iedere gelovige en is gericht tot iedereen maar 'vooral naar armen en gekwetsen, zij die vaak misprezen en vergeten worden, zij die niets hebben om terug te geven' (zie Lc 14, 12-14). Om dit vandaag te realiseren is inventiviteit en creativiteit nodig maar vooral een

grondige bezinning op de opdracht die ons door Jezus Christus gegeven is. Het is niet mogelijk in veranderde tijden te doen alsof niets veranderd is, we moeten afstappen van 'we hebben het altijd zo gedaan' (*Evangelii gaudium*, nr. 33). Indien we aanvaarden allemaal missionarissen te zijn op basis van ons doopsel en vormsel zullen we ook structurele hervormingen moeten bedenken en vooral een levenshouding kiezen die ons uitdrukkelijk en zichtbaar op Christus en zijn evangelie richt:

'De structurele hervorming die voor de pastorale vernieuwing noodzakelijk is, kan slechts in die zin begrepen worden: maken dat ze allemaal meer missionair worden, dat de gewone pastoraal op alle vlakken wervender en opener wordt, dat ze al wie pastoraal werkzaam is constant naar buiten gericht houdt, en zo het positief antwoord bevordert van allen aan wie Christus zijn vriendschap aanbiedt' (*Evangelii gaudium*, nr. 27). En in *Christus Vivit*, het document na de synode over de pastoraal met jongeren, stelt paus Franciscus dat 'jeugdpastoraal altijd missionair is' (nr. 240) omdat 'jongeren in staat zijn om in de meest uiteenlopende sectoren nieuwe missionaire mogelijkheden te ontdekken' (nr. 241).

Vandaag kunnen we zeggen dat de missionaire zending nog ver van voleindigd is en dat er vooral een ombuiging gekomen is van het missionaire leven van de Kerk: van een eenzijdige missieactiviteit die zich richtte op verre landen en vreemde culturen en religies naar een wederzijdse verrijking en evangelisatie, ook in de eigen omgeving en samenleving. Een bewustzijn is gegroeid dat onze streken terug nood hebben aan een eerste evangelisatie. Onze pastoraal hier focust daarom op initiatie, op onthaal, op een warme Kerk waar iedereen welkom is en zich goed kan voelen.

Het bisdom Gent als missionaire kerkgemeenschap

Om dit waar te maken in ons bisdom drukten we de missiegedachte als volgt uit: 'De Mensenzoon is immers gekomen om te zoeken en te redden wat verloren was' (Lc 19, 10) en Hij zond zijn leerlingen uit over de hele wereld (Mc 16, 15). Paulus verwoordt het door te stellen dat 'de heidenen door Jezus Christus mede-erfgenamen zijn en deelgenoten van de belofte, op grond van het evangelie' (Ef 3, 6).

In drie punten werd dit verder uitgewerkt:

1. *Christus ontmoeten* gebeurt vooral door het Woord te beluisteren, er ons in te verdiepen en door het vieren van de eucharistie. Dit willen we op zo'n manier beleven dat het anderen enthousiasmeert. Zowel traditionele gelovigen als nieuwkomers zullen dan het frisse getuigenis van Christus en van de Kerk ervaren. In de eucharistie op zondag vinden we de diepste beleving van de aanwezigheid van Christus, de kern en bron van alle kerkelijke leven.

2. *Kerk zijn voor de wereld*. 'Gods passie tot de hartslag van de geloofsgemeenschap maken' (*BinnensteBuiten*, p. 78). De Kerk heeft de opdracht 'gist' te zijn in het deeg. Ze zal vaak in contrast staan met de heersende maatschappelijke mentaliteit; dat weten we van het verhaal van Jezus zelf. Paus Franciscus dringt erop aan een 'arme Kerk te zijn ten dienste van de armen' (*Evangelii gaudium*, nr. 198).

3. *Diaconie in een multiculturele en multireligieuze wereld.* De geloofwaardigheid van de Kerk vindt haar uitdrukking in de dienstbaarheid. We herinneren ons het moment dat Jezus de voeten van de leerlingen waste. ‘Sociaal engagement en direct contact met de armen blijven fundamentele kansen om het geloof te ontdekken of te verdiepen en de eigen roeping te onderscheiden’ (*Christus vivit*, nr. 170). Meer dan met zichzelf en met de eigen structuren, zal de Kerk zich moeten bezig houden met alle mensen en ten dienste staan van al wie aandacht en hulp nodig heeft.

Het is dus een beweging van verdieping, van nabij zijn en tevens van wederkerigheid. Vanuit een intens contact met Christus worden wij gedreven om hem te incarneren en hem te ontmoeten in de arme. Alleen zo worden wij christen. We willen ook vanuit het evangelie de wereld oproepen, wakker schudden om te werken aan rechtvaardigheid, aan de erkenning van iedere mens en van de vrede. Ons gesprek met God zal dan ook daarover gaan.

Buitengewone missiemaand: vereisten en aandachtspunten

Deze buitengewone missiemaand is een goede gelegenheid om ook in ons bisdom ons verder te bezinnen over onze missionaire opdracht. De *Congregatie voor de Evangelisatie van de Volkeren* noemt voor deze bijzondere missiemaand twee vereisten en vier aandachtspunten voor de persoonlijke en gemeenschappelijke bezinning van de geloofsgemeenschappen:

Twee vereisten

- Eerst en vooral intens en langdurig gebed. ‘Zonder langere momenten van aanbidding, van ontmoeting met het Woord in het gebed, van oprechte dialoog met de Heer, verliezen opdrachten gemakkelijk hun betekenis, worden we door vermoeidheid en moeilijkheden verzwakt en dooft de ijver uit (*Evangelii gaudium*, nr. 262).
- De voorkeursoptie voor de armen. Dat missionarissen alles achterlaten inspireert de hele Kerk. In het evangelie zien we hoe Christus prioriteit schonk aan zieken, armen, mensen die niets betekenen in de samenleving. Gebrek aan geborgenheid, aan liefde, aan zorg is vaak het zwaarste om dragen, vandaar dat armoede niet kan herleid worden tot materiële achterstand.

Vier aandachtspunten

- Een persoonlijke ontmoeting met Jezus Christus, in de eucharistie, in het Woord van God en in ons persoonlijk en gemeenschappelijk gebed;
- een geschiedenis van getuigen: de getuigenissen van heiligen, martelaren en belijdenden die op de plaatsen waar ze leefden over hun geloof getuigen;
- een missionaire vorming: bijbels, catechetisch, spiritueel en theologisch;
- een ‘missionaire naastenliefde’: onbaatzuchtige liefde en geleefde solidariteit met de armen en met hen die lijden, zodat Gods liefde voor allen zichtbaar wordt.

Geloofsverdieping

Terecht is één van de aandachtspunten: geloofsverdieping. Het is belangrijk ons geloof een goede basis te geven, te weten wat het betekent en waarom we geloven. Geloofsverdieping zal ons aantonen welke houding we moeten aannemen tegenover vreemdelingen, armen, zoekende mensen, eenzamen, jongeren en kinderen. Vele thema's die dagelijks in onze kranten en op tv voorkomen vragen van ons een christelijke, gelovige reflectie. Hoe staan we tegenover terreur, tegenover euthanasie of tegenover de ecologische problematiek? Zoeken we in gebed en dialoog, gebaseerd op de Schrift, naar een gelovig antwoord, of tenminste een gelovige benadering van deze thema's? We leven in een maatschappij die geloof en God opzij schuift. Laten we ons meeslepen? Onze instellingen hebben het moeilijk om als christelijke instellingen overeind te blijven. Laat ons dat onberoerd?

Christelijk ontwikkelingswerk integrerend deel van evangelisatie

In de geschiedenis van de 'missies' heeft materiële ontwikkeling en technische opleiding een grote rol gespeeld. Trouwens ook in de westerse wereld is technische en medische opleiding een waarmerk van christelijke organisaties en van de Kerk. Diaconie is de geloofwaardigheid van de Kerk. Jongeren moeten opgeleid worden tot waardige burgers, zieken moeten de nodige medische hulp krijgen en armen en daklozen worden door de christelijke organisaties begeleid in hun zoektocht naar een waardig leven.

In de huidige actualiteit in Europa verklaart dit dat de kerkelijke organisaties acties ondernemen om vluchtelingen en migranten bij te staan op allerlei manieren, door integratie te ondersteunen, onderwijs en sociale hulp te verlenen. Ook ver van huis gaan vrijwilligers nog steeds goede woningen bouwen in ontwikkelingsgebieden, en medische groeperingen wijden hun vakantiedagen aan de verzorging van zieken in landen waar de professionele zorg voor zieken ondermaats is.

Vanuit de overtuiging die door Vaticanum II is gegroeid dat de Kerk het 'volk van God' is komt het aan de hele gemeenschap van de gelovigen toe om de taak van de evangelisatie van de volkeren op zich te nemen: leken, religieuzen, priesters. Het geloof kent immers geen grenzen, ook de naastenliefde niet.

Om de materiële en de spirituele ontwikkeling gelijktijdig te laten gebeuren zijn enkele belangrijke condities nodig: het culturele en sociale leven van de mensen delen, de tradities en de godsdiensten van het volk kennen, de 'zaden van het woord' aan het licht brengen, het verlangen stimuleren naar een geopenbaarde waarheid en liefde (*Ad gentes*, nr. 11). De keuze van ontwikkelingsprojecten hangt immers af van het begrip en de kennis van de sociale situatie en van kennis van de noden die een volk kent. Jezus stelt de Samaritaan als model. 'Wie is mijn naaste?' is een fundamentele vraag en deze krijgt een universeel antwoord. Niet je clan, niet je land of taal, maar alle mensen, eerst en vooral de zwakke en gewonde is je naaste. Huidskleur telt niet, geloof telt niet, politiek telt niet.

Houdingen van de Kerk

- Een missionaire Kerk staat open voor nieuwkomers, zal dus steeds verwelkomend aanwezig zijn, en warmte bieden aan iedere bezoeker en die uitnodigen in de gemeenschap. Bijzondere aandacht wordt geboden aan kinderen en ook volwassen catechumenen die door het doopsel lid worden van de Kerk. Na de verrijzenis, waren de leerlingen er zeker van dat Jezus hen wou bijeenbrengen rond de tafel van het eucharistisch brood. 'Doe dit tot Mijn gedachtenis' was een woord dat diep in hun hart geschreven stond. Gemeenschap dus omdat we door Christus samengeroepen zijn.
- Missionair bezig zijn is eerst luisteren, dat wil zeggen in de diepte begrijpen en in zich opnemen. Vele mensen spreken de Kerk aan in ogenblikken van vreugde of verdriet. Emotionele momenten verheffen en openen de geest voor het spirituele. Jezus sprak de mensen aan in hun zorgen en verdriet, in hun honger en pijn. En dan begeleiden, door te spreken en te getuigen. Ook in ons contact met mensen die aan de rand van de Kerk staan of die oprecht zoekend zijn, moeten we niet eerst uitpakken met rationele verklaringen of discussies over kerkelijke bepalingen. Het is vooral van belang dat mensen zich bij christenen welkom en thuis voelen.
- Gezinnen worden uitgenodigd om een evangelische opvoeding te geven aan de kinderen zodat ze goed weten wat het betekent christen te zijn. Christus heeft de leerlingen samengebracht als een familie, Hij heeft ze geroepen, individueel, maar al gauw samen uitgezonden.
- Het levensverhaal van de mens geworden God biedt zulke rijkdom dat het inspirerend werkt voor wie zoekt. Paus Franciscus verwijst ernaar in de context van de jongeren, hij roept de jongeren op: 'Wees geen passieve toeschouwers in het leven. Wees betrokken! Jezus was geen toeschouwer, Hij was betrokken. Blijf niet afzijdig, maar dompel je onder in de realiteit van het leven, zoals ook Jezus dat deed. En vooral, vecht op alle mogelijke manieren voor het algemeen welzijn, wees dienaars van de armen, wees hoofdrolspelers in de revolutie van naastenliefde en dienstbaarheid, in staat om je te verzetten tegen de ziekte van consumentisme en oppervlakkig individualisme' (*Christus vivit*, nr. 174).
- Een missionaire Kerk verkondigt ook aan mensen die er niet om vragen. Bij die opdracht hebben we nood aan inspiratie, aan spirit, aan de Geest van God die ons duidelijk maakt wat we mogen zeggen. Pas dan zullen we kunnen spreken in de naam van de Heer. Spreken in de naam van de Heer, verkondigen, is pas mogelijk als we in gebed naar hem geluisterd hebben. Bidden is daarom de eerste taak van de missionaris, zijn viool stemmen met de hulp van de Geest van God. Verkondiging vereist ook voorbereiding, studie, technische bekwaamheid, maar vooral authenticiteit, eenvoud en overtuiging.

Alle gelovigen worden uitgenodigd om mee te werken aan de opdracht van Christus om het evangelie te brengen. Paus Franciscus zegt het op een nieuwe manier: de Kerk moet naar buiten treden, naar de uithoeken van de samenleving, daar waar het kwade, de onrechtvaardigheid, het lijden is. De zichtbaarheid, de geloofwaardigheid en de voelbare aanwezigheid van de Kerk in de samenleving, in alle geledingen ervan, zijn een constante uitdaging. Bewust van de opdracht die we van Christus zelf kregen langs de apostelen na de verrijzenis, willen we als geloofsgemeenschappen 'eropuit trekken naar elk schepsel om de goede boodschap te verkondigen' (Mc 16, 15).

Door de Geest gedreven

De menswording van Jezus is de basis van alle missionaire activiteit. Hij is gekomen om met de mensen bezig te zijn, om aanwezig te zijn daar waar de mensheid lijdt en zoekt naar God. Zijn aanwezigheid tussen de mensen, dag na dag, is een uitdrukking van wat de Geest van God wenst voor alle mensen. Hij genas de zieken en voegde eraan toe: 'uw geloof heeft u gered' als verbinding tussen het welzijn en de band met God. Het is de Geest die de harten voorbereidt en opent om de boodschap van het evangelie te ontvangen. Hij is het die de heilservaring levend houdt. Het is ook de Geest die in de mens het verlangen legt om zich optimaal te ontplooiën. De missionaire dynamiek heeft een innerlijke kracht die de Kerk zal vernieuwen. Om als Kerk gist te zijn in de wereld is het nodig dat ze zich telkens weer vernieuwt door de kracht van het Woord van God, door de verdieping van de betekenis van de eucharistie en het bewustzijn van de aanwezigheid van de Geest van God die tot ieder mens gezonden is. De enige manier om een missionaire Kerk waar te maken is te zitten bij de bron en vandaar naar de mensen te gaan, naar de armen eerst, met een vreugdeboodschap die hoop brengt in elk mensenleven.

Gebed voor Missiezondag

Gedreven door de Geest

Geest van God, Geest van Vuur,
geef dat uw vuur blijft branden in de christenen,
een vuur dat warmte geeft aan de hele mensheid.
Dat ieder mens moge erkennen dat Gij liefde zijt.

Geest van Licht, verlicht de zoekende mensen,
voer hen tot bij de bron en het doel van elke missie.
Vergader ieder mens rond Gods lichtend gelaat,
Jezus Christus. Hij alleen is het Licht der wereld.

Geest van Vrede, bekeer de zaaiers van conflict,
dat zij vrede zoeken, eenheid, in U en in de Vader.

Dat de wereld moge geloven dat Gij de Kerk
gezonden hebt tot hoop en vreugde voor alle mensen.

+Luc Van Looy
15 oktober 2019